

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 10. elokuuta 2020
(OR. en)

10102/20

Toimielinten välinen asia:
2020/0167 (NLE)

ENV 458
COMER 74

EHDOTUS

Lähettiläs:	Ilze JUHANSONE, Euroopan komission pääsihteeri
Saapunut:	7. elokuuta 2020
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2020) 362 final
Asia:	Ehdotus NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI vaarallisten jätteiden maanrajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan Baselin yleissopimuksen liitteen IV muuttamista koskevien ehdotusten tekemisestä Euroopan unionin puolesta sopimuspuolten konferenssin 15. kokouksessa sekä Euroopan unionin kannasta muiden sopimuspuolten ehdotuksiin liitteen IV ja muiden liitteiden muuttamiseksi

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2020) 362 final.

Liite: COM(2020) 362 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 7.8.2020
COM(2020) 362 final

2020/0167 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

**vaarallisten jätteiden maanrajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan
Baselin yleissopimuksen liitteen IV muuttamista koskevien ehdotusten tekemisestä
Euroopan unionin puolesta sopimuspuolten konferenssin 15. kokouksessa sekä
Euroopan unionin kannasta muiden sopimuspuolten ehdotuksiin liitteen IV ja muiden
liitteiden muuttamiseksi**

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN KOHDE

Tämä ehdotus koskee neuvoston päätöstä Baselin yleissopimuksen liitteen IV muuttamista koskevien ehdotusten tekemisestä Euroopan unionin puolesta vaarallisten jätteiden maanrajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan Baselin yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssin 15. kokouksessa (CoP-15). Sopimuspuolten konferenssi on määrä pitää 19.– 30. heinäkuuta 2021. Tämä ehdotus kattaa myös unionin neuvottelukannan muiden sopimuspuolten ehdotuksiin asianomaisiin liitteisiin mahdollisesti tehtävistä muutoksista.

2. EHDOTUKSEN TAUSTA

2.1. Vaarallisten jätteiden maanrajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskeva Baselin yleissopimus

Vaarallisten jätteiden maanrajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskeva Baselin yleissopimus, jäljempänä 'yleissopimus', hyväksyttiin 22. maaliskuuta 1989, ja se tuli voimaan vuonna 1992. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot ovat yleissopimuksen sopimuspuolia¹. Yleissopimus sitoo nyt 187:ä sopimuspuolta.

Yleissopimuksen vaatimuksia sovelletaan sen 1 artiklassa määriteltyyn ja liitteessä VIII lueteltuun vaaralliseen jätteeseen sekä muuhun liitteessä II mainittuun jätteeseen, joka sisältää kotitalouksista kerätyn jätteen ja kotitalousjätteiden polttamisesta syntyvät jäämät sekä 1. tammikuuta 2021 alkaen tiettytyypiset muovijätteet. Yleissopimuksen liitteessä IX luetellaan myös jätteet, joita yleissopimuksen vaatimukset eivät koske, paitsi jos tällaiset jätteet sisältävät liitteessä I olevaan luokkaan kuuluvaa ainetta siinä määrin, että niillä on jokin liitteessä III mainittu vaarallinen ominaisuus. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu luetellaan liitteessä VIII (nimike A1180), jos se on vaarallista, ja liitteessä IX (nimike B1110), jos se ei ole vaarallista. Liitteessä II ei ole sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevia nimikkeitä.

Yleissopimuksen liitteessä IV luetellaan ja täsmennetään jätehuoltotoimenpiteet, joita pidetään "käsittelynä" (disposal) yleissopimuksen 2 artiklan 4 kohdassa olevan määritelmän mukaisesti. Yleissopimuksessa 'käsittelyllä' (disposal) tarkoitetaan sekä loppukäsittelytoimia, kuten kaatopaikalle sijoittamista ja polttamista (lueteltu liitteessä IV olevassa A osassa), että "hyväksikäyttötoimia" eli hyödyntämistoimia (recovery), kuten kierrätystä ja muita hyödyntämistoimia (lueteltu liitteessä IV olevassa B osassa).

Liitteessä IV olevan luettelon merkitys on se, että jätteenä pidetään yleissopimuksen 2 artiklan 1 kohdan määritelmän mukaisesti ainoastaan "ainetta tai esinettä, joka käsitellään, aiotaan käsitellä tai on määrätty käsiteltäväksi" ja käsittelyllä tarkoitetaan "kaikkia yleissopimuksen liitteessä IV mainittuja toimenpiteitä". Yleissopimuksen vaatimuksia sovelletaan siten ainoastaan liitteessä IV lueteltuihin käsittelymenetelmiin (loppukäsittelytoimiin). Tämän liitteen olisi näin ollen katettava kaikki mahdolliset jätehuoltotoimet, joita toteutetaan tai saatetaan toteuttaa käytännössä, riippumatta siitä, toteutetaanko ne kansallisen tai kansainvälisen lainsäädännön mukaisesti tai pidetäänkö niitä ympäristön kannalta kestävinä. Jos näin ei olisi, se loisi porsaanreikiä yleissopimuksen vaatimuksiin nähden.

Yleissopimuksen tärkeimmät vaatimukset ovat seuraavat:

¹ Neuvoston päätös 93/98/ETY vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan yleissopimuksen (Baselin yleissopimus) tekemisestä yhteisön puolesta, EYVL L 39, 16.2.1993, s. 1.

- Kielletään liitteessä VIII vaaralliseksi luetteloidun jätteen vienti OECD-maista muihin kuin OECD-maihin².
- Liitteessä II lueteltujen erityistä huomiota vaativien jätteiden tai liitteessä VIII lueteltujen vaarallisten jätteiden, joihin ei sovelleta edellä mainittua vientikieltoa, vientiä, tuontia ja kauttakuljetusta koskeva valvontajärjestelmä, jäljempänä 'PIC-menettely'. PIC-menettely tarkoittaa, että viennistä on ilmoitettava etukäteen vienti- tai kauttakulkumaiden toimivaltaisille viranomaisille. Ilmoituksen tekee viejäämaa, joka voi myös vaatia tuottajia tai viejiä ilmoittamaan asiasta viejamaan toimivaltaisen viranomaisen välityksellä. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti, ja siinä on oltava yleissopimuksen V A liitteessä mainitut selitykset ja tiedot. Jätteen vienti voidaan toteuttaa vain, jos ja kun kaikki kyseessä olevat maat ovat antaneet kirjallisen suostumuksensa. (Yleissopimuksen 6 artikla).

2.2. Sopimuspuolten konferenssi

Baselin yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssi on yleissopimuksen pääasiallinen päättävä elin. Sillä on valtuudet muuttaa yleissopimuksen liitteitä ja se kokoontuu joka toinen vuosi.

Yleissopimuksen liitteiden I, III ja IV ja niihin liittyvien liitteen IX näkökohtien tarkistus aloitettiin sopimuspuolten konferenssin 12. kokouksessa (CoP-12) päätöksellä BC-12/1³.

Sopimuspuolten konferenssin 13. kokouksessa (CoP-13) päätettiin perustaa edellä mainittujen liitteiden tarkistamista varten asiantuntijatyöryhmä. Se koostuu 50 jäsenestä, jotka nimetään sopimuspuolista Yhdistyneiden kansakuntien viiden alueellisen ryhmän tasapuolisen maantieteellisen edustuksen pohjalta. Työryhmässä on mukana EU:n ja sen jäsenvaltioiden edustajia komissiosta, Virosta, Saksasta, Alankomaista ja Puolasta. Neuvoston kansainvälisten ympäristöasioiden työryhmä (WPIEI) on koordinoanut kirjallisia ja suullisia kannanottoja. Sopimuspuolten konferenssin 13. kokouksessa sovittiin, että asiantuntijatyöryhmän olisi asetettava etusijalle liitteen IV ja siihen liittyvien liitteen IX näkökohtien käsittely. EU ja sen jäsenvaltiot toimittivat vuosina 2017–2019 yleissopimuksen sihteeristölle ja asiantuntijatyöryhmälle alustavat ehdotukset liitteen IV muuttamiseksi.

Sopimuspuolten konferenssin 14. kokouksessa (CoP-14) päätöksellä BC-14/16 asiantuntijatyöryhmän toimeksiantoa laajennettiin siten, että se tarkastelee myös kahta nykyistä sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevaa kohtaa eli liitteessä IX olevaa nimikettä B1110 ja liitteessä VIII olevaa vastaavaa nimikettä A1180 sekä liitteiden I, III ja IV tarkistamisen vaikutuksia yleissopimuksen muihin liitteisiin ja sopimuspuolten konferenssin asiaa koskeviin päätöksiin. Sopimuspuolten konferenssin 14. kokous pyysi päätöksellään BC-14/16 asiantuntijatyöryhmää jatkamaan työtään seuraavasti: Muutosehdotuksista neuvotellaan ja ne mahdollisesti hyväksytään sopimuspuolten konferenssin 15. kokouksessa liitteiden IV, VIII (A1180) ja IX (B1110) osalta.

Asiantuntijatyöryhmä on antanut useita suosituksia ja vaihtoehtoja, joita sopimuspuolet voivat harkita, jos ne haluavat esittää ehdotuksia sopimuspuolten konferenssin 15. kokousta varten. Baselin yleissopimuksen sihteeristön asettama määräaika yleissopimuksen liitteiden

² Joulukuussa 2019 voimaan tullessa yleissopimuksen 4 a artiklassa kielletään kaikki yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävät siirrot kustakin liitteessä VII mainitusta valtiosta (sopimuspuolet, muut OECD:n ja EU:n jäsenvaltiot ja Liechtenstein) yleissopimuksen liitteeseen VII kuulumattomiin valtioihin.

³ Lisätietoja on Baselin yleissopimuksen sivustolla osoitteessa <http://www.basel.int/Implementation/LegalMatters/LegalClarity/ReviewofAnnexes/AnnexesI,III,IVandrelatedaspectsofAnnexes/tabid/6269/Default.aspx>

muuttamista koskevien ehdotusten esittämiselle päättyy 4. joulukuuta 2020, kun otetaan huomioon sopimuspuolten konferenssin lykkääminen toukokuusta heinäkuuhun 2021.

Ehdotusten tarkoituksena on muuttaa ja selkeyttää yleissopimuksen liitteessä IV lueteltujen käsittelymenetelmien (loppukäsittelytoimien) kuvauksia. Jos ehdotukset hyväksytään, ne parantavat oikeudellista selkeyttä ja helpottavat siten jätteiden siirtojen valvontaa ja laittomien siirtojen estämistä. Niillä tuetaan myös ympäristön kannalta järkevää jätehuoltoa maailmanlaajuisesti ja edistetään siirtymistä kohti maailmanlaajuisia kiertotaloutta.

EU ja sen jäsenvaltiot ovat esittäneet vuosina 2017–2019 yleissopimuksen sihteeristölle ja asiantuntijatyöryhmälle alustavia ehdotuksia liitteessä IV olevasta käsittelymenetelmien luettelosta. Ehdotuksista keskusteltiin muiden asiantuntijatyöryhmään osallistuvien sopimuspuolten kanssa. Asiantuntijatyöryhmä keskusteli myös suosituksista, jotka koskevat sähkö- ja elektroniikkalaiteromun luokittelua liitteissä VIII ja IX.

Jos sopimuspuolten 15. kokouksessa sovitaan muutoksista, ne on tehtävä myös EU:n jätepuitedirektiiviin 2008/98/EY⁴ (luettelo jätehuoltotoimista vastaa yleissopimuksen liitettä IV) ja EU:n jätesiirtoasetukseen (EY) N:o 1013/2006⁵ (sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevat erityiset kohdat vastaavat yleissopimuksen liitteitä VIII ja IX).

2.3. Suunniteltu säädös

Ehdotuksessa neuvoston päätökseksi ehdotetaan seuraavaa:

Muutetaan yleissopimuksen liitettä IV sen yleisen johdannon, kuvausten ja johdantotekstin osalta siten, että erotetaan ja selitetään loppukäsittelyn ja hyödyntämisen (hyväksikäytön) käsitteet ja selvennetään, että soveltamisalaan kuuluvat kaikki jätehuoltotoimet.

Saatetaan ajan tasalle ja selkeytetään liitteessä IV olevia jätehuoltotoimien kuvaukset ja varmistetaan, että kaikki toimet, myös väliaikaiset toimet, kuuluvat yleissopimuksen vaatimusten piiriin.

Tämä ehdotus neuvoston päätökseksi kattaa periaatteessa myös unionin neuvottelukannan, jos muut sopimuspuolet ehdottavat lisämuutoksia asianomaisiin liitteisiin, jollei paikan päällä tehtävästä koordinoinnista muuta johdu. Tällaiset ehdotukset voivat koskea yleissopimuksen liitteessä IV olevaa luetteloa jätehuoltotoimista sekä sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevia kohtia, jotka ovat tällä hetkellä liitteissä VIII ja IX ja jotka voitaisiin sisällyttää myös liitteeseen II.

Yleissopimuksen liitteiden muutokset on pantava täytäntöön muuttamalla direktiiviä 2008/98/EY ja asetusta (EU) N:o 1013/2006. Direktiivissä 2008/98/EY on luettelo yleissopimuksen liitettä IV vastaavista jätehuoltotoimista, ja asetukseen (EY) N:o 1013/2006 sisältyvät sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevat erityiset kohdat, jotka vastaavat yleissopimuksen liitteitä VIII ja IX.

EU:n ulkopuolelle suuntautuvaa vientiä koskevat muutokset toiminnanharjoittajien ja viranomaisten kannalta riippuvat siitä, minkälaisista muutoksista mahdollisesti sovitaan (erityisesti siitä, mitä liitteitä lopulta muutetaan), jätetyypistä ja vastaanottomaista.

Yleissopimuksen liitteen IV muutoksilla ei ole suoria vaikutuksia jätteiden vientiin tai muihin siirtoihin, mutta niillä selkeytetään niiden jätehuoltotoimien kuvausta, jotka on toteutettava jätteen siirron jälkeen. Tämä helpottaa viranomaisten suorittamaa jätteiden siirtojen valvontaa

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä, sellaisena kuin se on muutettuna, EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1013/2006, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2006, jätteiden siirrosta, EUVL L 190, 12.7.2006, s. 1.

ja auttaa niitä soveltamaan yleissopimuksen vaatimuksia laittomien siirtojen estämiseksi. Niillä tuetaan myös ympäristön kannalta kestäväää jätahuoltoa maailmanlaajuisesti ja edistetään siirtymistä kohti maailmanlaajuisia kiertotaloutta.

Siltä osin kuin yleissopimuksen liitteeseen II tai VIII lisätään uusia sähkö- ja elektroniikkalaiteromuluokkia ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 liitettä V olisi muutettava vastaavasti, tällaisten jätteiden vienti EU:sta muihin kuin OECD-maihin kiellettäisiin asetuksen (EU) N:o 1013/2006 36 artiklan nojalla. Kyseisten jätteiden viennissä OECD-maiden sisällä olisi periaatteessa noudatettava PIC-menettelyä. Näiden yleissopimukseen tehtyjen muutosten täytäntöönpano asetuksella (EY) N:o 1013/2006 johtaisi myös siihen, että Baselin yleissopimuksen liitteisiin II tai VIII äskettäin sisällytettyjen jätteiden EU:n sisäiset siirrot kuuluisivat ilmoitusmenettelyn piiriin asetuksen (EY) N:o 1013/2006 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohdan nojalla.

Menettelyä Baselin yleissopimuksen liitteiden muuttamiseksi säännellään yleissopimuksen 17 ja 18 artiklalla. Sopimuspuolet voivat esittää muutoksia, ja sihteeristön on toimitettava ne kaikille sopimuspuolille vähintään kuusi kuukautta ennen kokousta. Lisäksi muutokset on hyväksyttävä sopimuspuolten konferenssissa. Suunnitellusta säädöksestä tulee sopimuspuolia sitova yleissopimuksen 18 artiklan 2 artiklan c alakohdan mukaisesti. Kyseisessä artiklassa määrätään seuraavaa: ”Liite tulee voimaan kaikkien tämän yleissopimuksen sopimuspuolten tai asianomaisen pöytäkirjan sopimuspuolten osalta, jotka eivät ole tehneet edellä b kohdassa tarkoitettua ilmoitusta, kuuden kuukauden kuluttua päivästä, jona tallettaja on lähettänyt ilmoituksen.”

3. UNIONIN PUOLESTA OTETTAVA KANTA

Unionin olisi tehtävä yleissopimuksen liitettä IV koskevia ehdotuksia, joiden tavoitteena on:

- muuttaa yleissopimuksen liite IV siten, että siihen sisällytetään yleinen johdanto, jossa erotetaan selvästi ilmaisut ”loppukäsittely” ja ”hyödyntäminen”, selvennetään, että soveltamisalaan kuuluvat kaikki käytännössä toteutettavat tai mahdollisesti toteutettavat jätahuoltotoimet riippumatta niiden oikeudellisesta asemasta ja siitä, pidetäänkö niitä ympäristön kannalta kestävinä, ja että se kattaa myös toimet, jotka toteutetaan ennen muita toimia (”väliaikaiset toimet”).
- muuttaa liite IV siten, että siihen sisällytetään kuvaukset ja johdantotekstit, joissa selitetään, mitä tarkoitetaan loppukäsittelytoimilla, joihin ei liity hyödyntämistä, (liitteessä IV oleva A osa) ja hyödyntämistoimilla (liitteessä IV oleva B osa); ja
- muuttaa liite IV siihen jo sisältyvien toimien ja uusien toimien lisäämisen osalta muun muassa siten, että päivitetään ja selvennetään toimien kuvauksia siten, että ne vastaavat tieteellistä, teknistä ja muuta kehitystä, jota on tapahtunut sen jälkeen, kun yleissopimus hyväksyttiin vuonna 1989, ja varmistetaan, että yleissopimuksen vaatimukset kattavat kaikki toimet, joita ei ole erikseen mainittu.

Edellä mainittujen ehdotusten tavoitteena on

- varmistaa, että yleissopimuksen asianmukaisia valvontamekanismeja sovelletaan täysimääräisesti ja että jos ehdotukset hyväksytään, ne parantavat jätteiden siirtojen valvontaa ja helpottavat jätteiden laittomien siirtojen ehkäisemistä;
- parantaa oikeudellista selkeyttä ja yhteistä käsitystä ja tulkintaa sopimuspuolten jätahuoltotoimista;
- sekä tukea ympäristön kannalta kestäväää jätahuoltoa maailmanlaajuisesti ja edistää siirtymistä kohti maailmanlaajuisia kiertotaloutta.

Jos muut sopimuspuolet ehdottavat asianomaisiin liitteisiin muutoksia, joilla voitaisiin saavuttaa samat tavoitteet kuin unionin ehdotuksella, unioni voisi periaatteessa tukea tällaisia ehdotuksia. Tämä voi koskea liitteessä IV olevaa toimien luetteloa sekä sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevia nimikkeitä, jotka tällä hetkellä sisältyvät liitteeseen VIII (A1180) ja IX (B1110), ja se voisi koskea myös liitteeseen II ehdotettuja sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevia uusia nimikkeitä (erityistä huomiota vaativien jätteiden luokat). Ehdotuksilla, jotka koskevat sähkö- ja elektroniikkalaiteromun luokittelua liitteisiin II ja VIII, voitaisiin varmistaa edellä mainittujen tavoitteiden saavuttaminen yhdessä niistä jätevirroista, jotka aiheuttavat eniten huolta ympäristölle ja terveydelle ja joilla on myös yksi suurimmista mahdollisuuksista edistää kiertotaloutta.

Yleissopimuksen määräykset pannaan unionissa täytäntöön jätteistä annetulla direktiivillä 2008/98/EY, jonka liitteissä I–II luetellaan Baselin yleissopimuksen liitetä IV vastaavat jätehuoltotoimet, ja asetuksella (EY) N:o 1013/2006, jolla säännellään vientiä unionista ja tuontia unioniin sekä siirtoja jäsenvaltioiden välillä (1 artikla). Direktiiviä ja asetusta sovelletaan myös Euroopan talousalueella (ETA).

Kun yleissopimuksen liitteisiin II ja VIII on hyväksytty muutoksia, ne olisi saatettava osaksi unionin lainsäädäntöä ja erityisesti direktiiviä 2008/98/EY ja asetusta (EY) N:o 1013/2006. Asetukseen (EY) N:o 1013/2006 tehdyt muutokset voisivat merkitä sitä, että liitteessä II lueteltujen uusien jäteluokkien siirtoihin EU:ssa ja ETA:ssa sovellettaisiin uusia valvontatoimenpiteitä ja näiden jätteiden vienti kiellettäisiin muihin kuin OECD-maihin. Vaikka tämä tilanne olisi edellä mainituista syistä myönteinen EU:sta tapahtuvan viennin kannalta, sillä voisi olla kielteisiä ja ongelmallisia vaikutuksia EU:n ja ETA:n sisäisiin muovijätteen siirtoihin, kun jäte on tarkoitettu kierrätettäväksi, koska siirtoihin sovellettaisiin uusia ilmoitusmenettelyjä. Näihin siirtoihin sovelletaan jo ympäristönsuojeluvaatimuksia unionin jätelainsäädännön perusteella, ja uusien hallinnollisten menettelyjen käyttöönotto voisi monimutkaistaa kierrätystä ja lisätä sen kustannuksia EU:ssa, vaikka siitä saataisiin ainoastaan rajallisia etuja ympäristön kannalta.

Jotta voidaan säilyttää tämänhetkinen tilanne unionissa ja ETA:ssa (eli yleissopimuksen valvontajärjestelmää ei sovelleta), olisi tarpeen ilmoittaa kyseessä olevat säännökset yleissopimuksen sihteeristölle yleissopimuksen 11 artiklan mukaisesti ja toteuttaa tarvittavat toimet OECD:n päätöksen puitteissa. Yleissopimuksen 11 artikla mahdollistaa sen, että sopimuspuolet voivat tehdä kahdenvälisiä, monenvälisiä tai alueellisia sopimuksia tai järjestelyjä, jotka koskevat rajatylittäviä jätteiden siirtoja edellyttäen, että sellaiset sopimukset tai järjestelyt eivät poikkea yleissopimuksen edellyttämästä ympäristöä suojelevasta käsittelystä. Näiden sopimusten tai järjestelyjen määräykset eivät saa olla ympäristönsuojelun kannalta lievempiä kuin yleissopimuksen määräykset, ottaen erityisesti huomioon kehitysmaiden edut. Yleissopimuksen 11 artiklan mukaisia ilmoituksia on tehty esimerkiksi OECD:n päätöksestä.

Näin ollen tässä ehdotuksessa neuvoston päätökseksi esitetään, että unioni ilmoittaa yleissopimuksen 11 artiklan mukaisesti säännökset, joita sovelletaan kyseisiin uusien jäteluokkien siirtoihin unionissa ja ETA:ssa, sikäli kuin nämä säännökset eroavat suunnitellusta säädöksestä, täsmentäen, että unionin säännökset perustuvat yleissopimuksen mukaiseen ympäristön kannalta kestäväan jätehuoltoon. Lisäksi on ilmoitettava OECD:n sihteeristölle edellä kuvatus tilanteesta, koska yleissopimuksen liitteiden muutokset ja edellä mainittu OECD:n päätös liittyvät toisiinsa.

4. OIKEUSPERUSTA

4.1. Menettelyllinen oikeusperusta

4.1.1. Periaatteet

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 218 artiklan 9 kohdassa määrätään päätöksistä ”*sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävien kantojen vahvistamisesta, silloin kun tämän elimen on annettava säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan sopimuksen institutionaalisia rakenteita*”.

4.1.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

Baselin yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssi on yleissopimuksella perustettu elin.

Säädös, joka sopimuspuolten konferenssin on määrä antaa, on säädös, jolla on oikeusvaikutuksia. Suunniteltu säädös on sitova kansainvälisen oikeuden nojalla yleissopimuksen 18 artiklan mukaisesti. Se vaikuttaa EU:n lainsäädännön eli direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 soveltamisalaan ja sisältöön. Direktiivillä ja asetuksella pannaan täytäntöön yleissopimus muun muassa säätämällä jätehuoltotoimien luettelosta ja menettelyistä, jotka koskevat vientiä unionista ja tuontia unioniin sekä siirtoja jäsenvaltioiden välillä. Direktiiviä ja asetusta sovelletaan myös Euroopan talousalueella. Kun yleissopimuksen liitteitä on muutettu, muutokset olisi saatettava osaksi edellä mainittua direktiiviä ja asetusta. Tästä tehtäisiin mahdollisesti poikkeus EU:n sisäisten jätesiirtojen osalta.

Suunnitellulla säädöksellä ei täydennetä eikä muuteta yleissopimuksen institutionaalisia rakenteita.

Sen vuoksi ehdotetun päätöksen menettelyllinen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohta.

4.2. Aineellinen oikeusperusta

4.2.1. Periaatteet

SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellinen oikeusperusta määräytyy ensisijaisesti sen suunnitellun säädöksen tavoitteen ja sisällön perusteella, jota unionin puolesta otettava kanta koskee. Jos suunnitellulla säädöksellä on kaksi tavoitetta tai siihen sisältyy kaksi osatekijää ja jos näistä tavoitteista tai osatekijöistä toinen on mahdollista määritellä pääasialliseksi tavoitteeksi tai osatekijäksi, johon nähden toinen tavoite tai osatekijä on liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla hyväksyttävällä päätöksellä on oltava vain yksi aineellinen oikeusperusta eli se, jota pääasiallinen tai ensisijainen tavoite tai osatekijä edellyttää.

4.2.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

Suunnitellun säädöksen pääasiallinen tavoite ja sisältö liittyvät ympäristön suojeluun.

Sen vuoksi ehdotetun päätöksen aineellinen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 192 artiklan 1 kohta.

4.3. Päätelmät

Ehdotetun päätöksen oikeusperustana olisi oltava SEUT-sopimuksen 192 artiklan 1 kohta yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa.

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

**vaarallisten jätteiden maanrajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan
Baselin yleissopimuksen liitteen IV muuttamista koskevien ehdotusten tekemisestä
Euroopan unionin puolesta sopimuspuolten konferenssin 15. kokouksessa sekä
Euroopan unionin kannasta muiden sopimuspuolten ehdotuksiin liitteen IV ja muiden
liitteiden muuttamiseksi**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 192 artiklan 1 kohdan yhdessä 218 artiklan 9 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Vaarallisten jätteiden maanrajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskeva Baselin yleissopimus, jäljempänä 'yleissopimus', tuli voimaan vuonna 1992, ja unioni teki sen neuvoston päätöksellä 93/98/ETY⁶.
- (2) Yleissopimus pannaan unionissa täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1013/2006⁷. Jätteistä 19 päivänä marraskuuta 2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY⁸ sisältää yleissopimuksen liitteessä IV olevan luettelon jätehuoltotoimista.
- (3) Yleissopimuksen 15 artiklan 5 kohdan b alakohdan mukaan sopimuspuolten konferenssi harkitsee ja hyväksyy tarpeen mukaan muutoksia yleissopimukseen. Yleissopimukseen tehtävät muutokset hyväksytään sopimuspuolten konferenssin kokouksessa.
- (4) Unionin tai jonkin muun yleissopimuksen sopimuspuolen yleissopimuksen 17–18 artiklan nojalla esittämän ehdotuksen perusteella sopimuspuolten konferenssi voi heinäkuussa 2021 pidettävässä 15. kokouksessaan harkita muutoksia yleissopimuksen liitteisiin II, IV, VIII ja IX.
- (5) Unionin olisi tehtävä ehdotuksia yleissopimuksen liitteen IV muuttamiseksi siten, että siihen sisällytetään yleinen johdanto, jossa erotetaan selvästi ilmaisut "loppukäsittely" ja "hyödyntäminen" (hyväksikäyttö), selvennetään, että soveltamisala kattaa kaikki käytännössä toteutettavat tai mahdollisesti toteutettavat jätehuoltotoimet riippumatta niiden oikeudellisesta asemasta ja siitä, pidetäänkö niitä ympäristön kannalta

⁶ Neuvoston päätös 93/98/ETY, tehty 1 päivänä helmikuuta 1993, vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan yleissopimuksen (Baselin yleissopimus) tekemisestä yhteisön puolesta (EYVL L 39, 16.2.1993, s. 1).

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1013/2006, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2006, jätteiden siirrostä, EUVL L 190, 12.7.2006, s. 1.

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä, sellaisena kuin se on muutettuna, EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3.

kestävinä, ja että se kattaa myös toimet, jotka toteutetaan ennen muita toimia ("väliaikaiset toimet"). Liitteeseen sisällytetään kuvaukset ja johdantotekstit, joissa selitetään, mitä tarkoitetaan loppukäsittelytoimilla (liitteessä IV oleva A osa) ja hyödyntämistoimilla (liitteessä IV oleva B osa); ja päivitetään ja selvennetään toimien kuvauksia siten, että ne vastaavat tieteellistä, teknistä ja muuta kehitystä, jota on tapahtunut sen jälkeen, kun yleissopimus hyväksyttiin vuonna 1989, ja varmistetaan, että yleissopimuksen vaatimukset kattavat kaikki toimet, joita ei ole erikseen mainittu.

- (6) Liitteessä IV olevat jätehuoltotoimien kuvaukset ovat yleisiä, ja niitä voitaisiin selventää edelleen. Unionin olisi sen vuoksi tuettava sitä, että sopimuspuolten konferenssi laatii selittäviä ilmoituksia tai ohjeita näiden toimien sisällön selventämiseksi edelleen. Näissä ilmoituksissa tai ohjeissa olisi annettava selityksiä ja esimerkkejä soveltamisalaan kuuluvista toimista, eikä niitä pitäisi sisällyttää yleissopimuksen tekstiin.
- (7) Edellä mainittujen ehdotusten tavoitteena on varmistaa, että yleissopimuksen asianmukaisia valvontamekanismeja sovelletaan täysimääräisesti ja että jos ne hyväksytään, ne parantavat jätteiden siirtojen valvontaa; helpottavat laittomien siirtojen estämistä; parantavat oikeudellista selkeyttä ja luovat yhteistä käsitystä ja tulkintaa sopimuspuolten jätehuoltotoimista; sekä tukevat ympäristön kannalta kestäväää jätehuoltoa maailmanlaajuisesti ja edistävät siirtymistä kohti maailmanlaajuisesta kiertotaloudesta.
- (8) Unionin olisi lisäksi periaatteessa tuettava yleissopimuksen muiden sopimuspuolten myöhemmin ehdottamia muutoksia, jotka koskevat liitteessä IV olevaa jätehuoltotoimien luetteloa, sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevia nimikkeitä, jotka tällä hetkellä sisältyvät liitteeseen VIII (A1180) ja IX (B1110), sekä liitteessä II ehdotettuja tällaisia jätteitä koskevia uusia nimikkeitä (erityistä huomiota edellyttävät jäteluokat) edellyttäen, että niillä voidaan saavuttaa samat tavoitteet kuin unionin ehdotuksen taustalla olevilla tavoitteilla.
- (9) On aiheellista vahvistaa sopimuspuolten konferenssissa unionin puolesta otettava kanta, koska suunniteltu säädös (yleissopimuksen liitteiden muuttaminen) on unionia sitova ja vaikuttaa unionin lainsäädännön eli direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 soveltamisalaan ja sisältöön.
- (10) On aiheellista säilyttää vaarattoman sähkö- ja elektroniikkalaiteromun siirtojen nykyinen tilanne unionissa ja ETA:ssa, minkä vuoksi ei ole aiheellista käyttää valvontajärjestelmää, joka perustuu siihen, että tällaisia siirtoja koskeva merkintä mahdollisesti lisätään yleissopimuksen liitteeseen II. Tätä varten unionin olisi tarpeen mukaan käytettävä OECD:n päätöksessä⁹ vahvistettuja menettelyjä sekä menettelyä, jonka mukaisesti sopimuspuolten tai muiden kuin sopimuspuolten kanssa tehdään kahdenvälisiä, monenvälisiä tai alueellisia sopimuksia tai järjestelyjä, jotka koskevat vaarallisten jätteiden tai muiden jätteiden maan rajan ylittäviä siirtoja yleissopimuksen¹⁰ 11 artiklan mukaisesti, sen varmistamiseksi, että vaarattomien jätteiden siirtojen valvontaa ei lisätä unionissa ja ETA:ssa yleissopimuksen liitteeseen II tehtyjen muutosten seurauksena.

⁹ Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) neuvoston päätös C(2001)107/FINAL hyödynnettävien jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen valvonnasta tehdyn päätöksen C(92)39/FINAL tarkistamisesta, jäljempänä "OECD:n päätös".

¹⁰ On huomattava, että unioni on edennyt pitkälle Baselin yleissopimuksen 11 artiklan mukaisen menettelyn käytössä, joten sitä ei ehkä ole tarpeen mainita tässä neuvoston päätöksessä.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Baselin yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssin 15. kokouksessa unioni pyrkii seuraaviin tavoitteisiin:
 - (a) varmistetaan, että sovelletaan kaikilta osin yleissopimuksen asianmukaisia valvontamekanismeja, parannetaan jätteiden siirtojen valvontaa ja helpotetaan jätteiden laittomien siirtojen ehkäisemistä;
 - (b) parannetaan oikeudellista selkeyttä ja sopimuspuolten yhteisymmärrystä ja tulkintaa liitteessä IV tarkoitetuista ”loppukäsittelytoimista” (käsittelymenetelmistä);
 - (c) tuetaan ympäristön kannalta järkevää jätehuoltoa maailmanlaajuisesti ja edistetään siirtymistä kohti maailmanlaajuisia kiertotaloutta.
2. Edellä 1 kohdassa lueteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi unioni tekee Baselin yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssin 15. kokousta varten seuraavat ehdotukset:
 - (a) muutetaan yleissopimuksen liite IV siten, että siihen sisällytetään yleinen johdanto, jossa erotetaan selvästi ilmaisut ”loppukäsittely” ja ”hyödyntäminen”, selvennetään, että soveltamisala kattaa kaikki käytännössä toteutettavat tai mahdollisesti toteutettavat jätehuoltotoimet riippumatta niiden oikeudellisesta asemasta ja siitä, pidetäänkö niitä ympäristön kannalta kestävinä, ja että se kattaa myös toimet, jotka toteutetaan ennen muita toimia (”väliaikaiset toimet”).
 - (b) muutetaan liite IV siten, että siihen sisällytetään kuvaukset ja johdantotekstit, joissa selitetään, mitä tarkoitetaan loppukäsittelytoimilla (liite IV A) ja hyödyntämistoimilla (liite IV B); ja
 - (c) päivitetään ja selvennetään toimien kuvaukset liitteessä IV siten, että ne vastaavat tieteellistä, teknistä ja muuta kehitystä, jota on tapahtunut sen jälkeen, kun yleissopimus hyväksyttiin vuonna 1989, ja varmistetaan lisäämällä liitteeseen IV kaiken kattavat määräykset, että yleissopimuksen vaatimukset kattavat kaikki toimet, joita ei ole erikseen mainittu.
3. Edellä olevan a–c kohdan mukainen yksityiskohtainen ehdotus on tämän päätöksen liitteenä. Komissio toimittaa tämän ehdotuksen unionin puolesta yleissopimuksen sihteeristölle.
4. Unioni tukee sitä, että sopimuspuolten konferenssi laatii selittäviä ilmoituksia tai ohjeita, joilla entisestään selvennetään loppukäsittelytoimien sisältöä liitteessä IV. Näitä selittäviä ilmoituksia tai ohjeita ei pitäisi sisällyttää itse yleissopimukseen.

2 artikla

Unioni voi tukea muiden yleissopimuksen sopimuspuolten ehdottamia muutoksia, jotka koskevat

1. liitteessä IV olevaa luetteloa jätehuoltotoimista;
2. sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevia nimikkeitä, jotka tällä hetkellä sisältyvät liitteeseen VIII (A1180) ja IX (B1110); ja

3. liitteeseen II ehdotettuja uusia sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevia nimikkeitä (erityistä huomiota vaativat jäteluokat),

edellyttäen, että ne edistävät 1 artiklan 1 kohdassa lueteltujen unionin tavoitteiden saavuttamista.

3 artikla

Unionin edustajat voivat jäsenvaltioita kuullen sopia 1 ja 2 artiklassa tarkoitetun kannan tarkentamisesta sopimuspuolten konferenssin 15. kokouksessa tapahtuvan kehityksen valossa paikalla tapahtuvien koordinoitkokousten aikana ilman neuvoston uutta päätöstä.

4 artikla

Jos yleissopimuksen asiaankuuluvia liitteitä muutetaan Baselin yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssin 15. kokouksessa, unioni toteuttaa tarpeellisissa määrin OECD:n päätöksen ja yleissopimuksen 11 artiklan¹¹ edellyttämät toimenpiteet varmistaakseen, että nykyinen vaarattomien jätteiden siirtoja koskeva valvonta säilyy ennallaan unionissa ja ETA:ssa.

5 artikla

Tämä päätös on osoitettu komissiolle.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

¹¹ Ks. alaviite 10.